

Bertsolari eta bertsozaleek lepo bete zuten Donostiako Artzain Onaren katedrala, hil eta handik hiru egunetara egindako elizkuzunetan.

ARREGI/ARTURO

Mendiburu: «Abertzaletasuna gehienik sartu zuena»

L.E. / BAIONA

Jean Pierre Mendiburu, Heletako bertsolaria, beste Ipar Euskal Herriko hainbat bertsolari bezala Xalbadorren itzalean hazi zen. Urepeleko bertsolariaz zaletasun berezia dauka, eta bere bertso asko gogoz errepikatzen ditu honen kalitate handiak azpimarratzeko. «15 urte joan dira, baina ene baitan beti bizi da. Harekin kantatu saioak gogoan ditut eta harekin bizi oroitzapenak ere» dio Mendiburuk. Xalbadorren merezimenduen artean dio: «gaiak molde guzietara ibili ditu» edo «Iparraldeko bertsolarietan abertzaletasuna gehienik berak sartu zuen, Herria eta Hizkuntza bat zirela erranez edo Nafarroan ez zela ez Goirik ez Beherik, biak bat zirela» eta «horrelako bertso batzuekin erakaspen zintzo ederrak eman dizkigu». Dugarik ez du Mendiburuk 'Odolaren Mintzoa' liburua aipatzean: «azken mende honetan idatzi liburu ederrena da».

Mixel Lekuona: «Urepelen ez dute egiazko Xalbador ezagutu»

L.E. / BAIONA

Xalbador euskaltzale guztien artean irudi mitiko bat bilakatzen ari da azken urte hauetan. Lertxundi, Duhalde, Laboak erabili poemak, bere 'Amodioa gauza tristea' kanta herriko bilakatua eta hainbeste aldiz bazter guztietan kantatua baita. Euskararen aldeko kanpaina oroetan 'Herria eta Hizkuntza' aipatzen dira baita ere, aiantzi gabe 'Xalbador Ikastegia-ren' azpigitulu baten hitzak direla.

Mixel Lekuona bertsotzale jakitunaren arabera «gehiegi mitiko bilaka erazten dute», baina bere erranetan «bere sorterrian edo ingurumen hurbilean ez dute hurbiletik ezagutu eta ez dute irudimen ona atxiki Xalbadorri buruz: egiazko Xalbador ez dute ezagutu, artzaina edo herriko gizon bezala ezagutu dute baina bertsolari bezala ez».

HAMABOST URTE
XALBADOR HIL ZELA

Urepeleko artzaina

Adiskide bat bazen
orotan bihotz bera
poesiaren hegoek,
sentimenduzko bertsoek,
asaldatzen zutena.

Plazetako kantari
bakardadez josia
hitzen lioa iruten,
bere barnean irauten,
oinazez ikasia, ikasia.

Non hago, zein larretan,
Urepeleko artzaina?
mendi hegaletan gora,
oroitzapen den gerora
ametsetan joan hintzena

Hesia urraturik
libratu huen kanta
lotura guztietatik,
gorputzaren mugetatik,
aske sentitu nahirik.

Azken hatsa huela
bertsorik sakonena,
inoiz esan ezin diren
estalitako egien
ohiurik bortitzena, bortitzena
XABIER LETE

Xalbador-Mattin bikote paregabea

L.E. / UREPELE

Ezin daiteke Xalbador edo Mattin bertsolarien aipamenik egin bikotea aipatu gabe. Hainbeste aldiz Euskal Herrian zehar ibili ondoren elkarrekin jendearen irudimenean loturik daude. Duela 10 urte hil zen Mattin Treku Ahezterra eta duela 15 urte Fernando Aire Xalbador Urepeldarra. Igande honetan Jose Mari Aranaldek Xanpun eta Lazkao Txiki eman gaia Urepelen bildua zen jendetzari osoki egokia agertu zen: «Xalbador eta Mattin bikoteari».

Xanpun:

Zenbat kontseilu ta jestu eder
horien ganik ukanik
Entzule onak behar nuzke gaur
dotzenaka kantatu nik
Eman didaten gauza ederrez
eskertu nahizik lehenik
Xalbador ta Mattin gabe gaur
izanen ahal zen Xanpunik?

Lazkao Txiki:

Azken aldian nolatan ginan
orain ditauka gogoan
Azken aldian Usurbilen zan
ni ere hantxe nengoan
Biok berdinak ginaden soinez
jarritakoan han alboan

Mikrofonoan gora ta bera
bage kantatzen genuan

Xanpun:

Orai zerutik galdetu nahi dut
ea zer dezaken ggor
Eta hemendik galdetu nahi dut
otoi gu ez gaiten eror
Hik otoiztu zak beraz Mattin
ta nik eginen diat Xalbador
Erran bezate Euskadin guk
oraino zenbat dugun zor

Lazkao Txiki

Oraindik ere oritutzen da
hegoaldeko jendia

Xanpun, Mendiburu, Azpillaga, Euskitze, Lazkao-Txiki eta Peña Urepelen. L.E.

Gure Mattin hil zitzaigula ere
hamar bat urte joan dira
Gorputza zuen nik bezalaxe
ttiki baten irudia
Baina benetan aitortzen dut
bere izate handia

Xanpun

Bai Mattin eta Xalbadorrekin
noiztenka ginen gertatzen
Ta dakizue hoiene artean

zuzen ibili behar zen
Makur biderik hartuz gero
laster baitziren ohartzen
Baina digute erakutsia
jendea errespetatzen

Lazkao Txiki

Herri hontako Xalbador berriz
handia zinen benetan
Zure izena bizirik ia
lurrik gehienetan

Xalbador artzaina. L.E.

Zure izatea eginik dago
neretzat hiru pusketan
Jaunak zeruan anima eta
bertsoak bihotz denetan